

ПРОГРАМА ЗА СЛЕДДИПЛОМНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

ВЪВЕДЕНИЕ

ИНСТИТУТ ПО ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Оценката на въздействието има огромно значение за успешното разработване на политики и за нормотворческия процес. Много държави-членки на ЕС прилагат предварителна оценка на ефектите от различни инициативи на държавата, за да създадат необходимите предпоставки за информиран избор на решение. Това подобрява процеса на публично управление и повишава ефективността на публичните власти. В България процесът на оценка на въздействието намери своята задължителна форма с влизането в сила на изменения на Закона за нормативните актове от 2016 г.

Настоящата модулна програма има за цел да развие капацитета на държавните служители и професионалисти от частния и неправителствения сектор, които работят в областта на разработването на политики и нормативни актове. Чрез нея те ще получат знания и умения за качествен и количествен анализ на резултатите и ефектите от дейностите и инициативите на държавните институции.

Програмата е с подчертана практическа насоченост и е разработена в съответствие с потребностите от обучение на целевата група в областта на оценката на въздействието на политиките и на законодателството. Лекторите в модулната програма са доказани експерти и университетски преподаватели с теоретичен и практически опит в оценката на въздействието.

Обучението по модулната програма „Оценка на въздействието“ се предоставя съвместно от Института по публична администрация и Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

ЗАЩО НАПРАВИХМЕ ТАЗИ ПРОГРАМА?

Програма за следдипломна квалификация по оценка на въздействието предлага разширено професионално обучение в теоретичните и практическите аспекти на оценката и анализа на политики в контекста на промените в българското законодателство, свързани с налагането на ОВ като инструмент за по-добро публично управление.

ИНТЕР ДИСЦИПЛИНАРНА ПРОГРАМА

Разработването на политики надхвърля нормотворчеството и комбинира множество сложни процеси като икономически анализи, оценка на рисковете, бъдещите и последващи въздействия, спазването на правата на човека и др. Съвременните проблеми на политиката налагат интердисциплинарен подход, който представя различни академични концепции, теории и методи за изследване от дисциплини като политически науки, право, икономика и публична администрация.

Програмата съчетава опита на Института по публична администрация и Софийския университет чрез Юридическия факултет и катедра Публична администрация както и на експерти в областта на правните, икономически и обществени науки.

ПРАКТИЧЕСКИ ОРИЕНТИРАНО ОБУЧЕНИЕ

Програмата комбинира научното знание с аналитичните умения на практиците от държавната администрация, за да Ви представи продукт, която съчетава и балансира теорията и практиката в добре свързана система от знания и умения.

МОДУЛИ

Програмата е разделена в следните модули:

Модул 1: Оценка на въздействието в публичното управление

Модул 2: Оценка на въздействието на регулирането

Модул 3: Нормотворчество и нормотворчески процес

ОБОБЩЕНО

- Практически насочена програма, създадена от ИПА и СУ
- Лектори от държавната администрация, НПО и академичен сектор
- Участници от държавната администрация, НПО и частния сектор, възможност за networking
- Първото обучение започва през март 2017 г. При повече заявки интерес ще бъдат проведени обучения и през есента.
- Обща продължителност: 4 месеца, смесена форма на обучение – присъствено и електронно
- Обучение: петък и събота (групови и индивидуални задачи)
- Успешно завършилилите студенти получават документ за следдипломна квалификация, издаден от Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

ПРАКТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Прием на кандидати

Приемът на документи за кандидатстване в модулната програма се осъществява от Софийския университет. Документите за прием на кандидатите се подават в сградата на Ректората на СУ „Св. Климент Охридски“, ст. 47, от 10 ч. до 17.30 ч. в периода от 23.01 2017 г. до 28.02.2017 г.

Документи за кандидатстване

- Копие на диплома за завършено висше образование;
- Заявление по образец;
- CV

Начини и срок на плащане

Такса за обучение: 750 лв.

По банков път: IBAN – BG52 BNBG 9661 3100 174301 ; BIC - BNBGBGSD

В паричен салон на СУ: Ректорат на СУ „Св. Климент Охридски“

Таксата за обучение може да се плаща разсрочено.

За допълнително информация:

От СУ: д-р Елена Калфова, тел. 029715184, e-mail: elena_kalfova@phls.uni-sofia.bg

От ИПА: Николай Бизев, тл. експерт, тел. 02/940 25 61, e-mail: n.bizev@ipa.government.bg

---

Продължителност:

всички курсове са с обща продължителност от 30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

сградите на Софийския университет

МОДУЛ 1 ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО В ПУБЛИЧНОТО УПРАВЛЕНИЕ

ПАРТНЬОР	ДИСЦИПЛИНА	ECTS КРЕДИТИ	ХОРАРИУМ
Задължителни дисциплини			
СУ катедра Публична Администрация	1. Оценка на въздействието на политиките	4	30 ч.
СУ катедра Публична Администрация	2. Регулаторна политика и регулаторна реформа в България	3	30 ч.
Избираеми дисциплини (избира се една дисциплина)			
СУ	3. Социална оценка на въздействието	3	30 ч.
СУ	4. Емпирични методи в оценка на въздействието	3	30 ч.

МОДУЛ 2 ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА РЕГУЛИРАНЕТО

Задължителни дисциплини			
ИПА	5. Предварителна и последваща оценка на въздействието	4	30 ч.
ИПА	6. Съвременни методи за оценка на въздействието	3	30 ч.
Избираеми дисциплини (избира се една дисциплина)			
ИПА	7. Анализ и визуализация на данни	3	30 ч.
ИПА	8. Обществени консултации със заинтересованите страни	3	30 ч.

МОДУЛ 3 НОРМОТВОРЧЕСТВО И НОРМОТВОРЧЕСКИ ПРОЦЕС

Задължителни дисциплини			
СУ Юридически Факултет	9. Въведение в нормотворчеството и нормотворческия процес	4	30 ч.
СУ Юридически Факултет	10. Практическо нормотворчество	3	30 ч.
Избираеми дисциплини (избира се една дисциплина)			
СУ Юридически Факултет	11. Нормотворчество и право на ЕС	3	30 ч.
СУ Юридически Факултет	12. Преглед за съответствие на проектите на нормативни актове с Европейската конвенция за защита на правата на човека и практиката на Европейския съд по правата на човека	3	30 ч.

МОДУЛ 1: ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО В ПУБЛИЧНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Задължителни дисциплини

КУРС 1

Оценка на въздействието на политиките

Описание

Дисциплината цели да осигури познание относно начините за изработване и приложение на оценката на въздействието. Оценката на въздействието се разглежда в цялостния контекст на осъществяването на публични политики. Представя се мястото на оценката на въздействието в управленски процес, връзката ѝ с мониторинга и контрола, значението ѝ за оценката. Дисциплината представя методите и инструментите за разработване на оценка на въздействието. Изгражда практически умения за разработване на различните видове оценка на въздействието.

След успешното завършване на курса обучаващите се ще придобият достатъчно знания и практически умения за: мястото и ролята на оценката на въздействието в управленския цикъл, в процеса на разработване и прилагане на публични политики, в проектния цикъл. Ще изградят умения за разработване на оценка на въздействието, за подбор на инструментите за нейното осъществяване.

Лектор

Д-р Елена Калфова е главен асистент в Катедра Публична администрация на СУ „Св. Климент Охридски“. През 2008 г. защитава докторска дисертация и придобива образователната и научна степен „доктор по политически науки“. Има над 10 години преподавателски опит, както и опит в обучението на служители в централната и местна администрация, а от 2009 г. води курс по „Оценка на въздействието“. Работила е за институциите на държавната и метната власт. Участвала е в подготовката, управлението и изпълнението на множество проекти за изработване и оценка на политики, стратегически документи, оценка на административен капацитет, оценка на въздействието и други в сферата на местното самоуправление, пазара на труда, научната и образователна политика, развитие на управленски и административен капацитет на местно и централно ниво, оценка на въздействието. Работила е и в момента работи като консултант по проекти за оценка на въздействието за Световната банка. Има опит в международни проекти и инициативи за обмен на образователни практики и развитие на висшето образование.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Регулаторна политика и регулаторна реформа в България

Описание

Макар и привидно съвременна (с последен регламент в България от 2016 г.), и основана на модерни икономически методи, оценката на въздействието на законодателство и политики датира от поне 40 века. Тя е опит да се предвидят непредвидими последици от законодателни и инвестиционни действия, отнасящи се към бъдещето и влияещи върху поведението на хората и техните организации.

Процедурите по оценката на въздействието изискват познания от различни дисциплини, базово разбиране от микро и макро-икономика, социология, законодателен процес, умение за боравене със статистика и често умения в четенето на счетоводни отчети и документи от областта на публичните финанси. Не на последно място е и знанието по история.

Механизмите за оценяване на въздействието на законодателството в България подлежат на дебат в последните 10 години. Въпреки това, нормативното задължение на държавната администрация да изготвя оценка на въздействието на законодателството бе регламентирано през 2016 г. Процедурата по изготвянето на ОВ, обхващат на оценяване, контролът за нейното качество и съответните срокове се определят в Закона за нормативните актове и Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация. Материята на оценката на въздействието е комбинация от правни, икономически, социални и политически въпроси и изисква задълбочен преглед и интердисциплинарен подход за подготовка на държавните служители въввлечени в процеса.

Обучението се провежда по модулната програма от ИПА съвместно със Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Тази програма цели създаването на умения сред служителите от българската администрация, в името на по-добро, отчетливо и прозрачно публично управление.

Всяка отделна част от програмата е богато илюстрирана с древни и съвременни (включително злободневни) исторически примери, въвежда, когато се налага, нужните икономически и други знания и методи, които пестят време и разходи по практиката на оценките на въздействието.

Лектор

Доц. Красен Станчев е преподавател в Катедра „Публична администрация“ на СУ „Св. Климент Охридски“ по Макроикономически анализ на публичните политики и Теория на публичния избор в бакалавърската, магистърската и докторската степен на образование. Той е изпълнителен директор на КС 2 00Д и член на Съвета на ИПИ, основател и изпълнителен директор на ИПИ (1993 – януари 2007). Лауреат на редица международни награди, доц. Станчев има над 25 години опит по проекти и програми в страни от Европа, Азия и Африка. Той е член на Mont Pelerin Society (като изпълнителен директор на ИПИ) и е един от инициаторите на редица реформи в България за преминаване от планова икономика към пазарна икономика.

Доц. д-р Красен Станчев е работил и по множество анализи на законодателство, бюджет, данъци, инвестиционни и концесионни проекти и регламенти, в България и в чужбина, с различно ниво на сложност – от АЕЦ „Белене“ и дела в Конституционния съд до нормотворчество в туризма и политиката за хора с увреждания.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Избираеми дисциплини

избира се една дисциплина

КУРС 3

Социална оценка на въздействието

Описание

Обучението има за цел да повиши знанията и компетентностите на целевата група в следните области:

- Поява и развитие на приложението на социалната оценка. Развитие на практиките на социална оценка в България.
- Подходи при социалната оценка.
- Теоретични основания на социалната оценка и на екологичната оценка.
- Процесът на социална оценка.
- Концептуална рамка на социалната оценка: социални и екологични променливи.
- Източници на информация за социалните и екологичните променливи: изследвания и вторични данни.
- Консултативни методи за набиране на информация.
- Аналитични методи за анализ на информация.
- Използване на социалната оценка в процеса на взимане на решения.
- Методики за социална оценка.

Курсът запознава с теоретичните основания, процесът и техниките на социалната оценка на законодателството и на практиките за постигане на публичните цели. Предназначението на социалната оценка е установяването и анализът на ефектите, които действията на публичните институции произвеждат върху социалните и екологичните процеси и показатели. Налице са множество проблеми, свързани с разработването на конкретни инструменти за приложение на социалната оценка. Един от основните проблеми е свързан с идентификацията и изборът на индикатори за социална оценка и със събирането и анализа на информация за тях. Вторият проблем, който е акцент в курса, е тежестта, която социалната оценка придобива при избора на политики и при взимането на решения за законодателството. Целта на настоящия курс е да даде възможни решения на посочените проблеми и да предизвика обучавашите се самостоятелно да разсъждават върху тях. Курсът представя съществуващи методики за социална оценка.

Лектор

Татяна Томова е доцент по публични политики в Софийския университет. Завършила е специалност Социология в същия университет през 1983 г. Работила е като изследовател в областта на политическите институции и отношения. Докторската ѝ дисертация е в областта на сравнителните социални политики. Има 20 годишен опит в преподаването на публични и социални политики, вкл. на изработването на политики в ЕС. Автор е на четири монографии, две от които са посветени на практиките на социалната политика, а другите две – на методите за изработване на публичните политики. Има богат опит като консултант. Работила е за институциите на държавната и на местната власт в България. Основните ѝ компетенции са в областта на анализа и изследването на публичните и социалните политики с акцент върху социалното осигуряване, трудовите отношения, здравеопазването, политиката към малцинствени, вкл. етнически групи.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Описание

В курса ще се разглеждат основните качествени и количествени методи, които се използват за събиране на информация, необходима при изготвянето на оценка на въздействието. В практиката най-често се прилагат комбинации от тези методи, като обикновено се съчетават поне един качествен и поне един количествен метод. След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- Качествени методи:
  - Кабинетно проучване (Desk research)
  - Наблюдение
  - Дълбочинно интервю
  - Фокус-групова дискусия
- Количествени методи:
  - (Квази-)експеримент
  - Анкета/структурирано интервю
  - Вторичен анализ на данни
- Методи, които имат както количествени така и качествени разновидности:
  - Анализ на съдържанието (content analysis)
  - Анализ на случая (case study)

Лектор

Калоян Харалампиев е доцент в Катедра Социология на СУ „Св. Кл. Охридски“. Преподавател е по „Статистически методи в социологията“ и SPSS и експерт в областта на статистиката и демографията. Участвал е в подготовката и изпълнението на проекти в областта на пазара на труда, условията на труд, образованието, проблемите на децата, проблемите на малцинствени групи. Има опит в международни проекти и инициативи в областта на европейската интеграция, борбата с корупцията, гражданското участие на местно ниво.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

МОДУЛ 2: ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА РЕГУЛИРАНЕТО

Задължителни дисциплини

КУРС 5 ЧАСТ 1

Предварителна и последваща оценка на въздействието

Описание

Предварителната оценка на въздействието цели да определи кои биха били най-подходящите мерки от страна на държавата при въвеждане на ново законодателство и/или изменение на съществуващото за прилагане на определена политика или интервенция на пазара. Целта на предварителната оценка на въздействието е да набележи варианти за действие и да ги подложи на изчерпателен анализ, за да осигури възможни алтернативи, които са основани на възможно най-достоверни данни. Предварителната оценка на въздействието подпомага процеса на вземане на решения.

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- ще познават европейската и българската практика на предварителна оценка на въздействието на регулирането;
- ще работят с наредбата и Ръководство за извършване на оценка на въздействието на МС и ще познават Ръководство за извършване на оценка на въздействието на ЕК;
- ще развият практически умения за извършване на предварителна оценка на въздействието;
- ще развият практически умения за анализиране на административните тежести от регулирането на стопанската дейност;
- ще познават добри и лоши практики в областта на предварителната оценка.

Лектор

Г-н Павел Иванов има богат опит в областта на административната реформа и в развитието на публичната администрация в България. Той е лектор и преподавател на Института по публична администрация, български университети и неправителствени мозъчни тръстове по теми свързани със стратегическото планиране и разработване на политики, оценка на въздействието, отвореното управление и др. Специализирал е в редица престижни университети и институти като Университета в Оксфорд, Националното училище по администрация на Република Франция, Колежа на Европа в Брюж, Европейския институт по публична администрация в Маастрихт и други. Има значителен опит в управлението на проекти и е международен експерт в областта на публичните политики.

Професионалната му кариера включва 14 години опит на различни експертни и ръководни позиции. Павел Иванов последователно заема всички длъжности - от специалист през младши експерт - до най-високата позиция на експертно ниво в администрацията - държавен експерт в администрацията на Министерския съвет. В периода 2012-2014 е секретар на Съвета за административна реформа към Министерския съвет. От юли 2015 г. е изпълнителен директор на Института по публична администрация.

Продължителност
30 учебни часа

Форма на обучение:
Присъствено обучение

Място на обучение:
гр. София

Последваща оценка на въздействието на законодателството

Описание

Обучението има за цел да повиши знанията и компетентностите на целевата група по отношение на извършването на последваща оценка на въздействието на законодателството.

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- познават европейската и българската практика на последваща оценка на въздействието на законодателство и политики;
- могат да работят с Ръководство на ИПА за извършване на последваща оценка на въздействието;
- ще познават основните стъпки в процеса на оценяване и целите на оценяването;
- ще познават и работят с количествени методи за извършване на последваща оценка.

Лектор

Д-р Тони Димов е доктор по право от Института за държавата и правото при Българската академия на науките, защитил дисертация на тема „Оценка на въздействието на законодателството в ЕС – същност, правна уредба и механизми“ през 2014 г. Един от авторите на Ръководството за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството от 2014 г. и на Закона за нормативните актове от 2016 г. Председател на Центъра за оценка на въздействието на законодателството от неговото създаване до днес.

Продължителност

30 учебни часа

16 учебни часа присъствено и

14 учебни часа в електронна форма

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Описание

Обучението има за цел да повиши знанията и компетентностите на целевата група по отношение на методите за оценка на въздействието (анализ „разходи – ползи“, анализ на ефективността на разходите и мултикритериен анализ).

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- Анализ „разходи – ползи“:
  - a. понятие;
  - b. видове;
  - c. инструментариум;
  - d. генезис и развитие.
- Измерване на регулаторните въздействия:
  - a. методи на проявените предпочитания;
  - b. методи на декларираните предпочитания;
  - c. метод на трансфера на ползи.
- Социално сконтиране:
  - a. социална норма на дисконт;
  - b. конвенционално сконтиране;
  - c. намаляващи норми на дисконт.
- Отчитане на несигурността:
  - a. несигурност;
  - b. анализ на чувствителността;
  - c. вероятностен анализ.
- Анализ на ефективността на разходите:
  - a. същност;
  - b. генезис и развитие;
  - c. инструментариум.
- Мултикритериен анализ:
  - a. критерии;
  - b. скала за оценяване;
  - c. набор от тегла;
  - d. оценка на представянето.

Лектор

Професор Румен Брусарски е роден на 14.01.1964 г. в гр. Кюстендил. Завършва ВИИ „Карл Маркс“, специалност „Финанси и кредит“. От 1989 г. е редовен преподавател в катедра „Финанси“ на УНСС – София. Защитава дисертация в областта на данъчното облагане и придобива образователната и научна степен „доктор“. През 1999 г. е избран за доцент, а през 2012 г. – за професор по публични финанси. Автор е на няколко учебника, много статии, студии и научни доклади в областта на публичните разходи, данъчното облагане, анализа „разходи – ползи“ и оценката на въздействието.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Избираеми дисциплини

избира се една дисциплина

КУРС 7

Анализ и визуализации на данни

Описание

Затрупани сте от много данни и отчети, но никога не сте сигурни къде се крие точната информация, която търсите? Омръзнало Ви е да слушате обяснения, че нужните справки излизат бавно и ще са налични след един или два дни, а не сега? Съществува ли инструмент, с който можете да видите цялата важна за Вас информация само с един поглед чрез интерактивни визуализации. Възможно ли е да прегледате персонализираните екрани и отчети на база на вашите данни, за да откриете отговорите на най-важните за вас въпроси? В обучението се представят основите на анализи на данни и информация (Self-service Business intelligence). В това обучение ще бъдат представени основите на анализи на данни и информация (Self-service Business intelligence), което ще ви позволи да работите самостоятелно с данни, без да притежавате практически или академичен опит в статистическия анализ. Участниците ще се запознаят с портала за отворени данни на държавната администрация.

Обучението има за цел да повиши знанията и компетентностите на целевата група в следните области:

- Основни статистически анализи.
- Способи за събиране на данни от различни източници, преобразуване, изчистване, анализ и оформяне данни.
- Трансформиране на неструктурирани данни в детайлни справки и анализи, изследване на данните посредством графики.
- Създаване на предварително зададени табла за визуализация на данни и правила за тяхната автоматична актуализация, географско позициониране на данни.
- Работа с Отворени данни.

Лектори

Д-р Антон Герунов е преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и експерт в областта на бизнес аналитиката и икономическото моделиране. Има опит в частния сектор като бизнес консултант и ръководител на международни проекти, както и в публичния като съветник на министър-председателя и началник на Политическия кабинет на заместник министър-председателя. Д-р Герунов ръководи инициативата за отворени данни в Република България за периода 2014-2016 г., като в резултат от усилията в тази насока се публикуват над 1,400 набора от данни.

Д-р Николай Нетов е преподавател по Бизнес разузнаване (Business intelligence) в СУ “Св. Кл. Охридски” и експерт в областта на приложението на иконометричното компютърно моделиране в икономиката и управлението. От 2012 г. е сертифициран Microsoft преподавател (MCE). Участвал е в подготовката и управлението на редица проекти свързани с приложението на ИТ и на иконометричното компютърно моделиране в икономиката и управлението. Има на 15 години опит в международни проекти и инициативи .

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Описание

Обществени консултации подпомагат институциите в разработването на добри политики, които защитават обществения интерес. Консултациите способстват за набиране на доказателства и информация, която е в основата на съвременния подход за разработване на политики и вземане на информирани решения. Заедно с оценката на въздействието обществените консултации дават възможност за получаване на широк поглед върху проблемите, рисковете и вариантите на действие при разработване на нормативни актове. Чрез обществените консултации се постига и ангажираност на заинтересованите страни в процеса на прилагане на политиките и постигане на качествени резултати.

- Обучението има за цел да повиши знанията и компетентностите на целевата група в следните области:
- Обществени консултации – форми, значение и легитимност.
- Правна уредба на обществените консултации в България и ЕС.
- Предварително планиране на обществените консултации.
- Етапи при провеждане на обществените консултации.
- Идентифициране на заинтересованите страни (mapping).
- Провеждане на обществени консултации, комуникационни канали и стандарти.
- Осигуряване на обратна връзка, комуникация и представяне на резултатите.

Лектори

Д-р Снежана Димитрова е магистър по международни икономически отношения от УНСС и доктор по „Администрация и управление“ от ЮЗУ „Неофит Рилски“, където е и преподавател по публична администрация в Правно-историческия факултет. Притежава следдипломна квалификация по мениджмънт и специализация по управление на проекти и програми на ЕС. Участвала е в редица обучения, организирани от български и чужди институти по публична администрация.

Тя е експерт в областта на публичната администрация с дългогодишен опит на експертни и ръководни позиции на всички нива в изпълнителната власт – общинско, областно и централно. От 1999 г. до 2009 г. последователно е ръководител на звена, отговорни за създаване на нормативната рамка на държавната служба, стратегическото планиране и публични политики, консултативен процес и добро регулиране. Преподава в Института по публична администрация от неговото създаване през 2000 г. Участвала е в повече от 20 проекта, финансирани от ЕС, Световната банка и различни международни донорски организации.

Автор е на редица издания и публикации за публичната администрация в България, съавтор е на изданието „Органи на държавна власт в България“, „Управление на държавната администрация“, „Мотивация на служителите за работа в държавната администрация“ и др.

Искрен Иванов е експерт в администрацията на Министерския съвет. Има осемгодишен опит в развитието на администрацията и внедряването на новите инструменти в управлението. Участвал е в редица инициативи, свързани със стратегическото планиране, прозрачността в дейността на администрацията и нейното структуриране, намаляването на административната тежест, въвеждането на оценката на въздействието и обществените консултации и др. Искрен Иванов е сред създателите и е отговорен за развитието на Портала за обществени консултации и е лектор в Института по публична администрация.

Образование: магистър по „Право“ и бакалавър по „Публична администрация“.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

МОДУЛ 3: НОРМОТВОРЧЕСТВО И НОРМОТВОРЧЕСКИ ПРОЦЕС

Задължителни дисциплини

КУРС 9

Въведение в нормотворчеството и нормотворческия процес

Описание

1. Понятие за нормотворчество и нормотворчески процес.
2. Правна уредба на нормотворчеството (Закон за нормативните актове и Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове; Правилник за организацията и дейността на Народното събрание; Устройствен правилник на Министерския съвет и на неговата администрация).
3. Нормативните актове като инструменти за реализиране на публични политики.
4. Алтернативи на регулирането.

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- Понятие за нормотворчество, правотворчество, законотворчество
- Нормотворчески и законодателен процес
- Фази на законодателния процес
- Съдържание на мотивите на проектите за закони

Лектор

Проф. д-р Пламен Киров е преподавател по Конституционно право в Софийския и във Великотърновския университет. Бил е член и заместник-председател на Централната изборителна комисия (199-2006), конституционен съдия (2006-20015). В момента е член на Комисията за защита на конкуренцията.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Описание

Модулът има за цел участниците да участват в симулация по изготвяне на нормативни актове като приложат наученото в курса – прилагане на юридически и други знания, вкл. езикови.

1. Понятие за практическо нормотворчество.
2. Предпарламентарна и парламентарна фаза на нормотворческия процес.
3. Субекти и участници в нормотворческия процес.
4. Регулаторни иновации.

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще подобрят уменията си за работа в екип, ще затвърдят знанията и уменията си в следните области:

- Изработване на проект на изцяло нов закон/на проект за изменение и допълнение на действащ закон по новите правилата на ЗНА.
- Анализ на изготвен проект на нов закон/на проект за изменение и допълнение на действащ закон дали съответстват на новите правила на ЗНА.
- Изработване на проект на правилник за прилагане на закон, на наредба, инструкция.
- Анализ на изготвен проект на правилник за прилагане на закон, на наредба, инструкция.

Лектори

Ива Митева е директор на дирекция „Законодателна дейност и право на Европейския съюз“ в Народното събрание. Докторант е по конституционно право в Института за държавата и правото при БАН. Била е член на експертните екипи към временните комисии на Народното събрание за промени в Конституцията на Република България, както и към временните комисии за подготовка на проектите на Изборен кодекс. Има 16 години опит в Народното събрание, свързан с изготвянето на правни анализи, становища и предложения по законопроекти, включително относно тяхното съответствие на Конституцията, Закона за нормативните актове и Указ № 883 за прилагането му, както и на европейското право.

Д-р Пламена Пенова е преподавател по Конституционно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. Специализирала е в Австрия. Работила е в Националната агенция за приходите. В момента е адвокат.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Избираеми дисциплини

избира се една дисциплина

КУРС 11

Нормотворчество и право на ЕС

Описание

1. Понятие за нормотворчество и източници на правото в Европейския съюз.
2. Насоки и инструментариум за по-добро регулиране в Европейския съюз.
3. Правна сигурност, оправдани правни очаквания, прозрачност и добро управление в правото на ЕС.
4. Прилагане на правото на ЕС в държавите членки и национален нормотворчески процес.
5. Контрол за спазване на правото на ЕС в държавите членки.

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще повишат знанията и компетентността в следните области:

- Първично и вторично право на ЕС.
- Общностното право като фактор в сферите на изключителна и споделена компетентност.
- Опростяване на регулаторната среда.
- Процес на обществени консултации на общностно ниво.
- Практиката на Съда на ЕС.

Лектор

Д-р Христо Христов е преподавател по Право на Европейския съюз в СУ „Св. Кл. Охридски“. Специализирал в различни области на Правото на ЕС във Франция, Белгия, Германия и Великобритания. Гост преподавател в Университета на Нанси и Университета на Бордо, Франция. Консултант по въпроси на правото на ЕС на различни институции, сред които Министерски съвет, Министерство на правосъдието, Министерство на вътрешните работи, Върховна касационна прокуратура, Висш адвокатски съвет.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

Преглед за съответствието на проектите на нормативни актове с европейската конвенция за защита на правата на човека и практиката на европейския съд по правата на човек

Описание

Модулът има за цел да се усвоят знания да придобие знания относно значението и влиянието на международното право и по-конкретно на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и на практиката на Европейския съд по правата на човека при създаване на проекти на нормативни актове от Народното събрание и от Министерския съвет.

1. Институционална рамка
2. Европейската конвенция и влиянието ѝ върху българското законодателство
3. ЕКПЧ и практиката на Европейския съд по правата на човека (осъдителни и пилотни решения)
4. Механизъм за извършване на предварителния преглед

След преминаването на обучението по този модул, участниците ще подобрят уменията си за работа в екип, ще затвърдят знанията и уменията си в следните области:

- Основните права на човека и гражданина като фактор в законодателството
- Значението на чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България за действащото законодателство
- Предварителен преглед за съответствие с Европейската конвенция за правата на човека и с практиката на Европейския съд
- Консултации с неправителствени правозащитни организации

Лектор

Д-р Наталия Киселова е преподавател по Конституционно право в СУ "Св. Кл. Охридски" и в Академия на МВР. Била е експерт в Комисия по въпросите на държавната администрация към Народното събрание (2006-2009), държавен експерт в "Съвет по законодателство" в Министерството на правосъдието (2010-2012), съветник и секретар по правни въпроси на Президента на Републиката.

Продължителност

30 учебни часа

Форма на обучение:

Присъствено и електронно обучение

Място на обучение:

гр. София

